

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	8 Kor
Félévre	4 "
Negyedévre	2 "
— Hirdetések díjszabás szerint. —	

Az újév küszöbén.

Nem szabad félnünk.

Bár Lukács László nem angyalfia s az új miniszteri lista nem épületes olvasmány, nincs okunk megijedni.

Több vihar vert már, több szerencsétlenség ért már, mint ez az utóbbi megbénulása egy jóakarató parlamenti többségnek.

Nem is ez a legnagyobb bajunk.

Ha chronique dolorenset kellene írunk, tele panaszos, fájdalmas szóval, nem ezzel kezdenők.

Baj van egebűtt is teméntelen, nemcsak a politikai életben.

A közigazgatás gépezete lassú is, drága is. Főként pedig nincs megkenve a charitas olajával. A hivatalnoki kart sem járja át a tudat, hogy a közönség szíves szolgálatában áll.

Vármegegyeink és városaink lassan fejlődnek. Nem a pénzhiány teszi. Sok bennük az atyafi tisztviselő és ke-

vés a munkakedvelő, munkához értő ember.

Iskoláink még nem válnak be. Kicsiny az intelligenciánk. Kevés a gondolkodó, reflektáló ember. Nyelvekről csak tanulunk, de nyelvekre nem tanítanak meg. Sok energiát öltünk a középiskolába, pénzben, örlő munkában, időben. A professzoraink elvárták tőlünk. S ime az élet más energiákat kíván!

Társadalmunkat örlő a gazdasági élet számos baja.

Nem segít rajtunk sem a bevándorlás, sem a kivándorlás. A zsidó boltos nem a boldogulás olaját méri. S a különböző nevű szanatoriumok nem egy erőteljes nemzedéknek épülnek. Folyik az alkohol hektoliterszámra, gurul a sok pálinkashordó. S vele gurul, elgurul népünk pénze, háza, ingósága, munkaeje, családjaink bekéje s a nemzet boldogsága.

Számos a lapja a chronique dolorenseknek, sőtetek a színei, bánatos minden sora.

És mégse menjen el a kedvünk az élettől.

Kihevertük mi már Haynaut, elviseljük Lukács Lászlót is. Bizhatunk a nemzet ifjú erejében. Vérünkben a harc négy-száz év óta. S ha boldogulásunk minden lépcsőfokát úgy kell kiereszkölnünk, álljunk ezt a keserves küzdelmet. Nem lehetünk lágyabbak, mint az őseink.

A közigazgatásnak nemcsak salakja és szennye van. Vannak puritán szívű s tiszta kezű embereink is, kik a közpályán nem gazdagodnak, ajándékot el nem fogadnak, sápot senkitől nem húznak. A kiknek nyitva a szemük, mert szabad ki-nyitniok s megnyílik az ajkuk, mert nincs megfizetve hallgatásuk.

Ha filológiánk nagyon sekélyes és majdnem teljesen eredménytelen is, nagyot lendült realis oktatásunk, sokat fejlődött kezünk készsége és szemünk látása.

Ha szertehull is családi életünk és sok a válás városainkban, számos tűz-

TÁRCA.

A hegedű.

(Monda.)

Irtá: Ifj. Cs. Jósá János.

Nagyon régi idők maradványa. Ama régi idők emlékét tartja fenn, amikor még asszonyuralkodók voltak a világon! Semmi más nem maradt fenn e korszakból, mint csak ez a kis monda, amely a hegedű geneziséről számol be egyúttal.

Magam is régen hallottam s akitől hallottam, az is elfelejtette régen, pedig azt neki az ősök hagyta hátra megörzendő örökségül, örök kincsül, maholnap magam is elfelejtem, mint-hogy a regelés kiment már nálunk a divatból. Itt-ott, nagyon ritkán, talán még felzokog a nóta:

Valamikor réges-régen,
Más világ volt földön, égen!

És ekkor, talán, Omphalus királyfi történetére gondol az énekes.

Valamikor réges-régen tehát asszonyuralkodók voltak a világon. Asszony volt Agir uralkodója is: Roglia. Emeinek fia volt Omphalus. Okos lehetett nagyon a kis királyfi, már korán megütközött azon, hogy asszonyok uralkodnak széles e világon! Nem jó szemmel nézte ezt a különösen furcsa intézményt, amelynek alapját, okát minduntalan fürkészte, találgatta, hiába — enigma maradt. Elvégre is arra az eredményre jutott, hogy a nők aighanem excellálnak ész dolgában a férfiak fölött. (Bár ennek semmi nyomát sem találta!)

Épp ezért meg is mérte az ország összes asszonyainak az esztét és azt egy babszem lehúzta.

Megörvendett ezen a királyfi, tüstént anyjához sietett.

— Felséges anyám, mond, miért uralkodtok ti, asszonyok a világon?

— Mikor megteremté Isten a világot, nekünk adta e jogot, e hatalmat.

— Csodálkozom, — mondá a királyfi.

— Bölcsőbb, okosabb a nő vala!

— Hahaha, — kacagott Omphalus, — ezt

már nem hiszem, de nem is hittem. Meg is mértem az összes asszonyok esztét és ... hahaha ...

— És? — kérdé a fejedelemasszony bosszús haraggal.

— Egy babszem lehúzta!

Megmérgeledött Roglia asszony, veszedelmes hangon ráparancsolt fiára:

— Takarodj szemeim elől, ne lássalak, ne kerülj vissza udvaromba soha, ameddig a száraz fa szólni, dalolni nem fog!

És ezzel elűzte a királyfit.

Omphalus elbujdosott! Mikor Agir határát átlépte, leborult a földre, sirt szomorún. Aztán elbucszott ettől is örökre, hiszen ezt visszalátni nem fogja soha. Bujdosott tovább messze országokba, talán, hogy eljusson oda, ahol már nem asszonyok uralkodnak többé. (Ilyen hely nem volt azonban sehol.)

Évek teltek, multak. De a szárazfa csak szárazfa maradt. Le is mondott Omphalus mindenről s egy erdő sűrűjében készített magának lakóhelyet, hogy elátkozott életét csendesen eltöltse.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hármének örvendő és legregibő egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára.”

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

hely lángol meg biztatólag és sok szív között szövődnek a mély szeretet szála.

Ha nem a felszín futó habjait, hanem az élet mély áramait nézzük, elfogy a panaszos szó ajkunkról. Belátjuk, hogy panaszkodni nem bölcsesség, hanem gyöngegség.

Az élet épülést is nyújt, nemcsak botránnyal s az embernek nem szabad azt tartania magáról, hogy dögbogár, melynek az erkölcsiség szemétdombján a helye.

A hol baj van, ott feladat nyílik, s a hol sok a baj, oda nem életunt fanyar emberek, hanem élettől, munkakedvtől duzzadó, örvendő szívek kellene. A pessimizmus és mizanthropia fagypontra, melynél már elfagy az élet virága. Semmi köze a kereszténységhez!

Az újév belépő napján érdemes felismerni bajainkat. Nem, hogy a világot szidjuk és jeremiádotok énekeljünk. Meg papokhoz sem illik ez! Hanem, hogy feladatainkra ismerjünk s rátegyük kezünket arra az ekére, mellyel a nemzeti élet heverőföldjét szántjuk, egyre csak szántjuk, erős időben is, tudva azt, hogy a nap ügyis fölkel magától.

Dr.

Aki oly ujságokat vagy más irato- kat olvas, melyeket vallásellenes em- berek írnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot. *Stolz Albán.*

Egyszer azonban gyönyörű tündér jelent meg a királyfinak álmában. Kezében hegedű volt.
— Omphalus! Itt a szárazfa, vedd kezébe, hegedűj!

Omphalus utána akart nyulni. Fölebredt. Szomorúan kiballagott az erdő néma világába, levágott egy fadarabot és faragott, faragott, maga sem tudta mit csinál, csak faragott; közben hallgatta a madarak dalát, csicseregését...

Sok esztendő hanyatlott a semmisségbe. Agirországban mindenki elfelejtette a kis királyfiút. A királyasszony már nem is tudta, — mint a monda tartja, — hogy fia is volt. Az egész ország nagy ünnepre készült, fel volt díszítve a királyi palota s az egész Agir. Az öreg királyné kifáradt már az uralkodásban s lányát akarta megkoronáztatni, trónra ültetni.

Ekkor már híre jutott Agirban is, hogy van egy embernek valami bűvös szárazfaja, a mely olyan szépen szól és szomorún.

A királyné azonnal magához hívatta a szerencsétlen koldust, mire Omphalus kezébe vette a hegedűt s lám, megszólalt a szárazfa, sirt, zokogott...

Mely eszönd volt. Az őz királyasszony felriadt merengéséből s megtörte a siri eszöndet:
— Soha sem hittem volna!

Aztán érzékeny hangon kérdé:

— Honnan jöttél idegen?

A királyfiú mesélni kezdett:

— A tengereken túlról... Messze országokból... Hazám nincs, bujdosó vagyok! Anyám uralkodó asszony volt...

A királyné megremezt.

— Megsértettem egykor... Elűzött magá-

Boldog újévet!

Az óévet bucsúztatni, az újév elé harangozni már épen olyan unalmas és boszantó, mint akár csak a „boldog újév kívánás,” amelyetől már jó előre borzong az ember háta és zsebe...

Mégis bucsúztatom az óévet, harangozok az új év, a kedves olvasóknak meg „boldog újévet kívánok”... Amikor ezt mondom, nem tartom a markomat (azt hiszem, ez az újévi gratulációkban a legboszantóbb!), hanem csak a türelmüket kérem, hadd beszéljek arról, mi hát az a boldogság, amelyről ma beszél mindenki: a minisztertől le a sarki hordárig, amelynek harangoztatásával kihúznak az ágyadból, megriasztanak hazulról, elrontják az étvágyadat, sőt még vagy három éjszakan álmodban is velük hadakozol, szóval kiforgatnak egész úri mivoltodból.

Mi is az a boldogság?

Olyan kérdés, amelyre költők, bölcselek keresik a feleletet, de — se versben, se prózában nem tudnak rá megfelelni.

Ha az egyik költő nagy felhevüléssel veri a lantját, hogy a szerelem a boldogság teljessége, abban már itt a földön üdvözlél az ember, — bizonyos, hogy akad ellenében tiz, akiknek a lantja úgy meg sirri, majd leszakad róla minden húr és valamennyi azt zokogja: a szerelem minden boldogtalanság forrása, az a legnagyobb méreg a földön, az a pokol.

Ha az egyik bölcselet az önzetlen munka után érzett meglepedésben látja a valódi boldogságot, a másik teljes tétlenségben (apathia) akarja meglegelni. Buddha nirvánát, teljes megsemmisülést emleget — de erre még saját követői is feljajdulnak. Megsemmisülni teljesen! Fellázad az ellen az ész, a szív, a lélek. Lelkemnek erői, testemnek minden atómja örökévalóság után kiált!...

től... Nem szabad többé visszamennem hozzá soha, soha...

— Amíg nem szólal meg a szárazfa, — egészítette ki a királyfiú szavait az anya s kebelére ölelte fiát, forró csókjaival halmozta el.
— Anyám! — borult tédre a királyfiú.

*

Agirban megváltozott minden. Az öreg királyné annak kormányzását Omphalusnak adta kezébe. Omphalus nagy dicsőséggel és bölcseséggel uralkodott.

Ettől fogva aztán csak férfi uralkodók voltak a földön. De aztán megváltozott az egész világ. Amíg azelőtt az asszonyok csendben, békeségben, minden megrázkódástól telt és esemény nélkül kormányozták a népeket, országokat, addig azután mindegyféle egyenetlenségre adott alkalmat a férfiak uralkodása. Ekkor született meg a háború, a létert való harc, irigység, keveltség s több eféle rossz.

Mindazonáltal lehetetlen nem konstatálni, hogy a nők nehezen tudnak belemegyogni sorukba. Minduntalan fölülkerekedik bennük az uralkodás vágya és hajlama.

Nemsokára ki is fogják vinni maguknak ősi jogjaikat, hiszen még a monda is azt tartja, hogy kezdetben csak asszonyuralkodók voltak a világon!

A hegedű ettől az időtől kezdve szól, dalol, olykor olykor vígan, kacagón; de legtöbbször fájdalommal, szomorún, rívón, keservesen.

És sir továbbra is, hiszen:

Valamikor réges-régen
Más világ volt földön, égen!

Hiába hirdeted a boldogság forrásának a vagyont, a hírnevet, tisztet, ezen meg ezren akadnak, akik atkot szórnak a kinsre, akik görnyedve a hírnév sulya alatt, irigylik a földturó embert...

Az ösztintek elmondják a görög bölcsesél, Solonnai: Nemo beatus ante mortem.

Solonnak akkor igazra lehetett, ma a krisztusi világosság szétterjedése után elavult a mondanása, mert van boldogság a földön.

Ez a boldogság Isten szeretetétől és az örök boldogság reményétől áthatott tiszta lelkiismeret. Nem kenetes prédikáció, nem papolás ez, hanem ezrek és milliók által hirdetett és átélt tény.

A mi szociális gondolkodású világunkban minek bizonyítsuk, hogy minden ember boldogságra van teremtve? Mi azt mondjuk, az isteni igazságosság rendelte ezt úgy, de akik ilyen értékekkel nem dolgoznak, azok is egyértelműen hangoztatják az embernek a boldogsághoz való természetes jogát. Ebből önként érthető, hogy a boldogságnak mindenki számára, könnyen hozzáférhetőnek kell lennie. És olyannak, amelyet az ember saját akaratán kívül el nem vehet.

Ilyen boldogságot Krisztuson kívül adott-e valaki az embernek? Soha senki. A Krisztus által ígert és nyújtott boldogság tény és pedig nemcsak bölcséleti, de történeti tény.

Bölcséleti tény, mert kimondotta: Isten országát, a boldogság forrását magatokban hordoztatok, amelyet töletek senki el nem vehet. Vagyont, hírnevet, mindent elvehettek töletek, a testet megölhetik de a lelket, a ti boldog menyországotok el nem vehetik, meg nem ölhetik. Ez a tiszta, fölséges remények által élte-tett lelkiismeret valóban mindenki által hozzáférhető, az a boldogság a saját akaratomon kívül mindentől független.

Történeti tény. Letagadni nem lehet, hogy Krisztusban milliók, meg milliók boldogoknak érezték magukat. És 2000 év óta hiába keresik a boldogság új forrásait, azok mind a boldogtalanság forrásaivá váltak.

Nekivetette magát az ember a tudás birodalmának, kímérte a csillagok pályáját, leszállott a tengerfenékre, felhatolt az északi pólusig, mindig ott maradt lelkében a kétség és bizonytalanság nyila. Ki kellett mondania: Ignoramus et igno-ramus. Azt mondatná az ember: micsoda tragikum ez? ha nem látná, hogy nem egyedül az igazság szeretete, hanem a bábeli gőg sarkantyúi ösztönözték az embert a kutatásra.

Voltak, akik azt állították, kényelmessé tesszük az életet és ezzel megtaláltuk a boldogságot. A vasszorgalom összefog a lángésszel, egymásután születnek meg a gépszörnyetek, amelyek ezt a komfortot akarják szolgálni. Gépek zakatolása, füttyölése, sivitása tölti be a világot, gyárkémények füstje lepi el a földet — és boldogabb lett az ember? Dehogyan... dehogyan!

Mennyi verejték, köny, vér tapad a hatalmas kerekek külőihez, hány meg hány ezer ember sorvad el a gyárak gyilkoló levegőjében? Milliók sülyedtek a legszegényetesebb rabszolgaságba, nem azért, hogy egynehány száz ember boldogabb legyen, hanem, hogy ennek az egynehány száz embernek trilliókat halmozzanak össze s ezzel elvegyék azok nyugalmát. A nyugtalanság, az izgatnak boldogságot nem teremhetnek. Nem mernének dönteni, ki a boldogtalanabb, a verejtékező munkás-e, vagy pedig a pénzes zsákjain remegő gyáros.

Aki őszinte, annak meg kell vallania, hogy az ember hiába keresett, nem talál boldogságot; aki őszintén keresi a jobbat, annak vissza kell térnie Krisztushoz és az általa hirdetett és adott boldogság forrásához, a tiszta lelkiismerethez.

Hiába mondja valaki: nekem nem kell Krisztus boldogsága, engem az nem elégít ki, — azt mondom neki: Nem tesz téged boldoggá Krisztus boldogsága, mert még ismeretlen előtted. Ha megismernéd és átelnéd, nem beszél-nél róla így. Nehéz Krisztus boldogságába bele-élnünk magunkat, de aki egyszer megízlelte, soha nem vágyakozik új források után.

Őszintén kívánok kedves olvasóimnak boldog újévet. Azt kívánom, ne fussanak családok lidércfenyek után, amikor boldogságuk forrása olyan közel van hozzánk: magukban hordják. Ezt a boldogságot kívánom az újevben mindenkinék. Érzem, hogy az én újévi gratulációm annyi ezer közül a legtartalmasabb — bár elmondhatnám, hogy a legeredményesebb is.

(*)

Különös mulasztás a sajtó terén.

Napról-napra hangoztatjuk a katolikus sajtó pártolását, terjesztését. Már sajtóvasárnapok is vannak rendelve, mikor a pap a katolikus sajtó pártolására hívja fel híveinek figyelmét és aldozatkezségét.

De ha aztán kérdezi valaki, melyek hát a katolikus lapok és folyóiratok? — ugyancsak zavarba jöhetünk. Legalább én sehol nem olvasom a katolikus lapok és folyóiratok repertoriumát!

Keresem ezt először is a *Circularisokban*, a sajtóvasárnap elrendelésével kapcsolatban?! Nem találom! Nincsenek felsorolva.

Várom ezt és keresem az *Alkotmány* és „*Ujlap*” hasábjain legalább havonként vagy az év végén?! Csodálatos; de sehol és soha nem találom!

Keresem ezt az *Egyházi Közlönyben*, melynek szerkesztője annyit szónokol a katolikus sajtó pártolásán?! Sajnálattal forgatom ennek számat januártól—decemberig, a katolikus lapok és folyóiratok felsorolását és repertoriumára nem találom.

Újabbam beszereztem több katolikus naptárt! Itt a Szent-István-Társulat naptára, a népszövetség naptára, a szent család naptára, a Szentszív naptára, stb. stb. katolikus naptár! A katolikus sajtó felkarolását ajánlják, sürgetik, de a katolikus lapok és folyóiratok jegyzékét egyetlen egy sem közli, hogy a katolikus olvasó közönség egyrésztől ismerje ezeket, másrésztől pedig saját igényeinek megfelelően választhasson ezek közül.

Minek tulajdonítsam ezt a hallgatást az egész vonalon?! Elnézésnek-e vagy kölcsönös feltékenységnek?! A szerkesztők ellenszenvének, vagy más befolyásnak?!

Bizony-bizony többre mennénk, ha első-sorban az *Alkotmány* közölné havonként, vagy legalább év vége felé többször a katolikus lapok és folyóiratok repertoriumát, a többi lap és folyóirat is közölné ezt néhány számban, a katolikus naptárak szerkesztői pedig évről-évre kitüntetnék és ismertetnék a katolikus lapok címét, árát, szerkesztőségét, kiadói hivatalát.

Honnan tudja a nép, melyek a katolikus lapok és folyóiratok, ha ezt sehol sem olvassa?! ha ezt sehol nem közlik?!

Ezek előre bocsátása után azt hiszem jelentékeny mulasztást pótolunk, ha a kath. lapok és folyóiratok jegyzékét hozzávetőleg összeállítjuk, amennyire tudjuk.

Ily katolikus lapok és folyóiratok a következők:

1. *Alkotmány*. Kath. politikai napilap. Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28. a) sz. Előfizetési ára egész évre 28 korona.

2. *Religió*. Tudományos heti folyóirat. Budapest, IX. ker. Ferenc-körút 27. sz. Ára egész évre 12 korona.

3. *Egyházi Közlöny*. Budapest, Eszterházy utca 15. sz. (hetilap). Ára 12 kor.

4. *Havi Közlöny*. Csanádpalota. Cikkei a lelkipásztorkodás köréből. Ára 10 korona.

5. *Közművelődés*. Politikai, társadalmi és szépirodalmi hetilap. Gyulafehérvár. Ára 8 kor.

6. *Uj Lap*. Kath. napilap különösen a nép számára. Budapest, VIII. Szentkirályi-ú. 14. Ára egész évre 12 kor. Csak a vasárnapi szám ára egész évre 4 koron.

7. *Igaz Szó*. Keresztény szociális hetilap. Egész évre 6 kor. Budapest, VIII. Mária-u. 11. sz.

8. *Katolikus Magyarország*. Társadalmi, szépirodalmi hetilap. Ára egész évre 6 korona. Budapest, III. Nád-u. 1. sz.

9. *Jézus szents. Szive Hirnöke*. Havi folyóirat. Kaloosa, a jezsuitáknál. Egész évre 2 korona.

10. *Mária Kert*. Havi folyóirat. Kapható ugyanott. Ára 2 kor.

11. *Szent Antal lapja*. Heti folyóirat. Budapest. Egész évre 4 kor.

12. *Kath. Hítszónoklat*. Győr. Havi folyóirat. Egész évre 10 kor.

13. *Zászlónk*. A diákok legkedvesebb havi folyóirata. Budapest, VIII. Damjanich-u. 50. Egész évre 2 kor.

14. *Kpth. Nevelés*. Hitoktatók lapja. Havonként jelenik meg könyv alakban. Ára egész évre 10 kor. Budapest.

15. *Népevelő*. Kath. kántortanítók heti lapja. Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28. Ára 4 korona.

16. *Egyházi Műpar*. Havi folyóirat. Budapest, IV. Váci-utca 59. Ára egész évre 6 korona. A főtiszt. papság tiszteletből kapja.

17. *Örökimádás*. Hitbuzgalmi havi folyóirat. Ára 3 kor. Budapest, IX. Őhő-út 78.

18. *Élet*. Szépirodalmi kritikai heti folyóirat. Egész évre 20 korona. Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. sz.

19. *Erdélyi Oltáregyesületi Lap*. Hitbuzgalmi havi lap. Ára egész évre 2 korona. Gyulafehérvár (Nagyszeminárium).

20. *Kath. Háziasszonyok Lapja*. Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónapban. Budapest, Váci utca 18. Ára 3 kor.

21. *Néppárt*. Kath. politikai hetilap. Budapest, Ferenc József rakpart 27. sz. Ára egész évre 3 kor. 60 fillér.

22. *Nagyasszonyunk*. Lányok lapja. Győr. Ára egész évre 4 kor. Megjelenik havonként kétszer július és augusztus kivételével.

23. *Órangyal*. Gyermeklap. Ára egész évre 2 kor. Megjelenik havonként kétszer Győrben.

24. *Kis Pajtás*. Képes gyermekújság. Megjelenik hetenként Budapesten, VIII. Thököly-ú. 16. sz. Ára egész évre 6 kor.

25. *Szent Ferenc Hirnöke*. Havi folyóirat. Kolozsvár (szentferencendi-zárda). Ára egész évre 2 kor.

26. *Alkoholizmus ellen*. Alkoholelles havi lap. Nagyernye (Marostordamegye). Egész évre 2 kor.

27. *Esztergom*. Kath. politikai hetilap Esztergom. Ára 10 kor. Esztergom.

28. *Kis-Magyar-Arföld*. Politikai hetilap, Érsekújvár. Ára 8 korona.

29. *Szombathelyi Újság*. Kath. társadalmi és politikai lap. Szombathely. Ára egész évre 10 kor.

30. *Nyitraamegyei Szemle*. Politikai, társadalmi és szépirodalmi hetilap. Nyitra. Ára egész évre 10 kor.

31. *Kath. Híttérjesztés Lapjai*. Kath. szépirodalmi és hitbuzgalmi havilap. Nagyvárád. Ára 6 korona.

32. *A Szent Család*. Képes havi folyóirat. Ára egész évre 2 kor. Budapest, VI. Huba-utca 12. sz.

33. *Brassói Uj Lap*. A budapesti Uj Lap melléklete képen. Brassó. Előfizetési ára egész évre 12 kor. Külön 7-20 K.

34. *Katolikus Szemle*. Szépirodalmi, tudományos és kritikai havi folyóirat. Budapest, VIII. Szentkirályi utca 21. sz. Egész évre 10 K.

Én ezeket a katolikus lapokat s folyóiratokat ismerem; ha a fűdő szerkesztőség vagy más többet ismerne, sziveskedjek pótolni.

A katolikus napilapok és folyóiratok szerkesztői pedig sziveskednének ezt átvenni, egymást ismertetni, a szerkesztőket megnevezni és a szerkesztőségeket is jellemezni, a kath. sajtóterjesztés érdekében.

Ezzel zárjak le lapjaimat az ó-évben és ezek új közléseivel kezdjek működésüket az új évben.

Különben pedig: boldog újévet a katolikus sajtó szerkesztőinek és munkásainak.

K—i.

Levelezések*)

Nyílt levél a szerkesztőhöz.

Felelet egy kiszólásra.

Főtisztelendő Szerkesztő Ur!

Jól tudom, hogy olyan vallású kérdéseket, melyeknek holtgatása csak bonyodalmat okoz, nem szeret közzétenni lapjában. De ugyebár, mikor hittételeinket s Egyházunk reputációját, mások bolygatják, nekünk is szabad, sőt kötelességünk arra megadni a tárgyilagos, nyugodt feleletet? Nyugodt lehet, hogy nem heccelésből, hanem a tévedések méltó visszazoritása kedvéért vettem kezembe a tollat.

Ugye — nekünk hittételünk az Anyaszent-egyház csatlakozhatlan tanítói tekintélye? No és nézze, egyik városban, nem is oly régen, kath. célra hangversenyt rendeztek, Elénekeltek szépen sok szép dolgot. Tárogtatóztak gyönyörűen. Szavaltak lelket megkapóan. Ez ellen nincs kifogásom.

Nem is lehet. És ha volna valammi kicsi, azt is elhallgatom. De a szónok elvetelte egy kicsit a súlyköt. Tudja Isten, a nagyobb bevétel, vagy a hallgatók kedvéért-e vagy talán meggondolatlaniságból (mindháromt megengedem és az utóbbit valószínűleg tartom) — azt mondotta, hogy „a tizenhatodik században felszabadult a gondolat — s ez volt a reformáció.”

Ettől a mondástól meg jobban megvadult egy-két jelenlevő kalvinista tanár, hogy valahára akadt egy kath. pap is, aki beismerte, miszerint a 16. századig a pápisták egyház zsarnokilag lenyűgözve tartotta a gondolat- és lelkiismeret szabadságot, melyet a reformáció szabadított fel beklyőiből.

Eddig — és szóról szóra az én értesülésem. Relata fideliter refero. Komoly, meggondolt fő a forrásom. Ezért nem is kérдем a szónokot, mondotta vagy nem? Mondotta és akárhogy csürte-csavarta volna további szavait, a tétéle hit-, sőt dogmaellenes. Tudom, hogy ettől a szótól vadulnak bizonyos ellenségeink,

*) E rovatban közlöttekért semmi felelősséget nem vállal s nem teszi magáévá mindazokat a Szerkesztő. Szivesen közöl mindent, ami nem sértő és személyeskedő, de a felelőség mindig a beküldőt terheli. Szerk.

de hadd vaduljanak. Az nekünk nem árt. Hanem amikor a szónok tételétől hallom megvadulni őket, eszembe jut a Mester mondanása: „Gyümölcseikről ismeritek meg őket.” Ez legyen elég a szónoknak és elméldkedjék fölötté. „Ex verbis dubie prolatis oritur omnis haeresis.” Így mondotta azt derék dogmatanárom.

Igen, szónok úr, a 16. században szabadult fel a gondolat — de milyen gondolat? A féktelen, téves útakon járó gondolat. Ez volt a reformáció. Ezt persze ön talán szintén úgy érte, de nem merete kimondani. Kérem, akkor minék is beszelt épen ott a reformációról, ha ilyen rosszul beszélt róla. Rosszról is lehet, sőt kell jól beszélni. Mí ezt a kiszólást nem hallgathatjuk agyon. Ön megerősített a tévelygésben néhány tévelygőt és téves útra vihette néhány gyengehítű hívőt. Látja, nekünk a tévedőkkel szemben hitünket, a tévedéssel szemben gyenge hívőinket meg kell védelmeznünk.

Ön a gyenge hitűeket is megtévesztette. Egy agilisnak mutatkozó lélek az ön beszédéről azt írta, hogy ön nem azt kereste, ami elválaszt, hanem ami egyesít. Köszönöm szépen. Jobban tenné, ha arról írna, amirehért. Sőt — talán —, nem mondom — az ön beszédének hatása alatt felhívást intézett saját kezdeményezésére minden rendű és rangú vallásbeliekhez, hogy a ref. templom kimeszeltetésére ö gyűjt: „adatok, adatok, amit Isten adott.”

Szegény, nem tehet róla, hogy nem tudja, mi az a „participatio in sacris cum acatholicis.”

De ön tudja. És lássa, milyen igaz: „Gyümölcseikről ismeritek meg őket.”

De most jövök a fekete leveshez. Be kell bizonyítanom, hogy ön tévedett. Hogy kihagyta sorából a lényegét és a szószalt csinált nagy kavardást. Mi volt a reformáció? Kérdezze meg Tisza Istvántól, aki jobban és őszintebben megmondta, mint ön, úgy, hogy a tiszteletes urak nem megvadultak, hanem megijedtek tőle. „Lázadás” volt. Lázadás azon anyaszentegyház ellen, melynek az isteni Alapító mondotta: „aki az Anyaszentegyházat nem hallgatja, legyen nekéd, mint a pogány és a város”. Lázadás az ellen a szikla ellen, melyen a krisztusi szó erejénél fogva „pokol kapui sem vehetnek erőt”. Lázadás az ellen a Péter ellen, kinek a Mester mondta: „imádkoztam érted, hogy meg ne fogyatkozzék a te hited”. Lázadás annak a Szent Pálnak tanítása ellen, aki keményen kimondta: „ha valaki — akár Isten angyala is — másképp tanítana, mint a mikép tőlem vettétek, átkozott legyen”.

No szónok úr, kell-e még idézet a lázadásról? És ide talán bele az ön elrontott álla Tisza István gondolata: hogy „a 16. században felszabadult a gondolat”. Ha ebben a szomorú kérdésben meg viceelné is lehetne, azt mondanám, hogy nem felszabadult, hanem elszába dult. Akár mint a góclábazhoz kötött csináltan, rakoncátlan gyermek. Édes uram és ti mindnyájan, akik soraimban ketekedtek, vegyétek elé minden elfogultság nélkül azt a jóslatszerű, krisztusi mondatot újból. „Gyümölcseikről ismeritek meg őket”. Vajjon az a „felszabadult” gondolat teljesítette-e hivatását? Közélebb vitte-e Istenhez a felszabadítottakat? Nézzétek meg őket a 20. században. Négy század eltelté után és ítéletek. Én részéről remelem, hogy a racionalizmus, anabaptizmus, nazarenizmus, quekkerizmus, s smithizmus és tudja Isten meg hány izmus cseppel sincs közelebb az igazak Istenéhez, mint az a rettenetes, zsarnok, pápistasi katolicizmus. Kukintson ön Angolországba és Amerikába. Ott okosan gondol-

koznak és megint föl akarják venni a negyszáz év előtt eldobott fonalat, mely a hajótörötteket újból Peter hajójába segíti.

Szeretettel kérem, vigyázzon ön máskor a „felszabadult” gondolatára.

Főtisztelendő Szerkesztő úrnak pedig vagyok mély hálával engedelmes szolgálója: (—)

H I R E K.

— **Karácsonyi ünnepeink.** Az esztendő intim és naív örömeiben leggazdagabb nappai eltelték hát s most már — talán — ismétköznap hangulatban regisztrálhatjuk az ünnepek eseményeit. Az ejféli misét Tamás Aron kanonok mondotta. Karácsonynak ez a legmeghatóbb, motívumokban leggazdagabb része. A katedrális valósággal zsufolásig megtöltik a hívők s bizony sok kíváncsit is csálnak oda a pásztormise csodálatos énekei. Karácsony első napján a misét a püspök úr mondotta, a prédikációt pedig Zomor a Dániel, a katedrális fáradhatatlan szónoka. Ünnepe másodiknapján a szentmisét Zomor a Dániel, a szent beszédet Biró Ferenc káplán tartotta. Erről a napról külön is meg kell emlékeznünk, amennyiben ez volt nálunk a sajtóvásárnap. A templomajtóban persely volt felalítva a sajtóadományok összegyűjtésére. Biró Ferenc beszéde Szent István első vertanú példájából kiindulva erős és nagyszerű szavakkal mutatott rá a modern apologiára: ahol támadnak, ott kell védekezni. Az egyház a lelkeken örökölve nem maradhat tétlen a sajtó vad, gyűlölködő, keresztényellenes magatartásával szemben. A sajtókérdés kettős feladatot állít elének és pedig minden ember elé, — vagy egyiket vagy másikat: nem támogatni a másét, támogatni a mieket. Ünnepe harmadnapján a szentmisét Zomor a Dániel kanonok mondotta.

— **A papnövényedékek karácsonyesteje.** A gyulafehérvári nagyszeminárium minden évben illő fénytel szokta megülni a karácsonyestét. Püspököt a nagy köré gyűjti a kispapok nagy családját és megosztja velök az ünnepek örömeit. Mint máskor, most meg nagyobb előkészületek folytak erre, miknek eredménye volt az a szép és tartalmas műsor, melyben a meg hivatott méltán gyönyörködhetek. Sokan jelentek meg a káptalan tagjai, a központi pápáság és a főgim. tanártestület köréből. A dús ajándékokkal környezett karácsonyfa angyala, a kegyelmesszony személyesen nem jelenhetven meg, Gúttner Elza k. a. b. kedves képviselőt küldött maga helyett. A műsor Resch L. György „Pastorale” jával kezdődött, melyet ügyesen adott elő a zenekar. Angi Denes fődoktor megnyitó beszéde fordulatos és nem sablonzerű kidolgozás mellett az előadó nyugodt és biztos fölépésében jól érvenyesült. Az „In dulci jubilo” XIV. sz. i. karácsonyi ének sikerült előadása után Sőtőthy Gyula lelkiigazgató szellemes kritikával tett jelentést a benyújtott pályaművekről. Mondhatni, hogy a kitűzött négy tételre sokan pályáztak és jó sikerrel, úgy, hogy az erdélyi püspök úr még több dícséretre ajánlott dolgozatot is utólag megjutalmazott. Weger Lajos pályanyertes monológját kitűnő humorral és aréjatekkal mutatta be Lakatos Menyhért. Kerecsi G. és Kicsi G. Pleyell, „Hegedű duett”-je finom és hibamentes volt. Bemutatták Szalai M. jutalmazott verses diafogját is, melynek címe és tárgya: „Válaszúton.” Egy már eleve papi pályára szándékozó ifjú küzdelmet adja a szabad ifjúkor boldogságot ígérő eszabításával; a finaleja, a szilárd elutasítás drámai erővel hat. Sok írói készség nyi-

latkozik meg benne. Szép és helyesen értelmezett dikióval adtak elő Tamás J. és a szerző, csak tömördek, főlöszlegeszta halmoztak rá; a párbeszéd természetesen nagy hatást ért el. Doss, „Lux orta est” ügyes tenor és bariton szölkkel igen sikerülten előadott karéneke után az erdélyi püspök úr köszönétet fejezte ki a papnevelőintézet vezetőinek a szép ünnepély előkészítéseért. Majd a sok praktikus ajándéktárgyat, amelyekből minden egyes kispap előre kifejezett óhajta szerint részült, kiosztásra ajánlotta és szives figyelmüket fölhiyta arra a sok jó szándékra és nemes kívánatra, melyet minden egyes tárgyhoz az édes mama, a kegyelmesasszony, a karácsonyfa bőkezű angyala fűzött, s kérte, hogy amikor majd életükben tekintetök tárgyakra esik, jusson eszükbe ez a kedves tény. Végül fölolvasta egy ny. plébános levelének ajánló sorait, melyekkel Karoly Ignác „Igaz élet” c. művét küldte a kispapok karácsonyfájára és buzdította őket, hogy ezt szorgalmasan olvassák. Megható és tartalmas karácsonyi esteje volt tehát a papnevelőintézetnek. (Egy civil jelenvolt.)

— **Tanonok karácsonya.** Szent István első vertanú ünnepén hozzjuk is eljött a kis Jézus. Püspökatyánk jóvoltából hozott nekik praktikus ajándékokat s egy kicsi uszonnát meg azoknak is, kiket csak a karácsonyfa fénye csal el a hittanórára. De hálás szívük szeretetében s az elhangzott szép énekek és elszavalt versek hatása alatt megígérték, hogy ezután jobbak lesznek. Szeretettel kérjük a mestereket és fonóköket, ne akadályozzák meg a jövőben ezt a jó elhatározásukat, sőt kérjek számon tőlük, voltak-e mindig pontosan hittanórán? Önmaguk hasznára dolgoznak, mikor a hitoktatással így közreműködnek.

— **Központi oltáregyesületünk** január hó 2-an vasárnap tartja szentegimadását és gyűlést, elsőt tehát az 1910. évben. A szent beszédet Zomoray László püspöki titkár tartja.

— **Adomány.** A főpásztor a papnövelde kápolnájának meg egy oltárt készítettett a ludi barlang elé. Az oltár ruházatát a kegyelmes édesanyja készítettette; most már egyszerre kész. mise mondatik a kápolnában. Hála legyen a kegyes adakozóknak. A papnövelde kápolnájában miséznek különben a spiritalison kívül: Szporni János subregens, dr. Péter Antal prefektus és dr. Szentiványi Róbert tanár.

— **Megjelent** a jövő évi Directorium esinó kiállításban s nagy körültekintéssel szerkesztve. Ez az utolsó, mit szerkesztőnk állított össze, a következők már dr. Kórdy Péter szerkesztésében jelenik meg.

— **Városi hírek.** Bellehemesek lunk, — megbotránykozott szokás így, — ahogy van; hogy kikhez tartozik ennek a megrendszabályozása vagy teljes eltörlése, — azt nem kutatjuk. Hogy is van? Mind oláh fiúk, kisebkek-nagyobbak, ruhájuk színe az oláh szín, csoportokat alkotnak, a legnagyobb rakoncátlanságokat követik el, cigarettáznak, isznak s éjjelenként járják a kávéházakat s a lebujoikat. Amit előadnak, csupa durvaság s csak arra való, hogy soknak lelkéből a nemes érzéseket kiöljék s a vallást gúny tárgyává tegyék. E ferdéséget rendezni kell, — hallgassák meg felémelő szavunkat.

Szentember. Az is van városunkban, de fura szentember. Karácsony napján ez a csendes örült ember egy nagy keresztrel s egy furesa, infulaszerű fejdisszel s palástszzerű ronggyal setalगतott. Beállít mindenhová s követel ebédet, mert ő „szent ember”; de

ugyanazt a szent embert saját szemekkel látuk egy pálinkás putikból kilépni két nagy üveg pálinkával. A vallásos ember előtt kellemetlen, mások előtt meg gúny tárgyává válik a kereszt minden ami ezzel összefügg. Itt is vagy kitiltani, vagy leltitani kellene.

Városi közgyűlés volt e hó 20-án. Kevés tag jelenlétében csekély érdeklődés mellett folyt le; voltak indítványok és ajánlatok; a határozathozatalt későbbi időre halasztották.

Szivarányos nap előzte meg nálunk az ünnepet; a ritka tünemény az Ömpoly víze fölött volt látható.

— **A helybeli katonai kaszinó** most küldötte szét — sajnos — teljesen német meghívóit az egész farsangi mulatságaira; kezdődik pedig a Sylveszter estével este 1/29-kor.

— **Budapest törvényhatósági bizottsága** Vázsonyi Vilmos (van-e, aki e nevet nem ismeri?) szabadkőműves zsidóiskolai indítványára elhatározta, hogy a fővárosi közoktatásügyi bizottságba semmiféle papot és tanítót nem választ be. Hogy miért, azt Vázsonyi és a többi napkeleti bölcsek tudják legjobban. Ezentúl tehát a főv. közoktatásügyekbe beleszóllhat a sarki hordár, állatszelidítő, vegyeskereskedő, lókupec, utcaseprő, boltiszolga, kéményseprő, ügynök, trafikós, pincér, geológus, botanikus, ampeológus, aviatikus, nihilista, anarkista, szocialista, légszeszlámpa gyújtogató, materialista, — szóval bárki, csak pap és tanító nem. Ezeknek tilos a bemenet. Risum teneatis! Most már csak azt várjuk a fővárosi cionistáktól, hogy határozatilag kimondják, hogy ezental az egészségügyi bizottságba nem választhatók orvosok és gyógyszerészek, a joggyűjbe ügyvédek és jogászok, az ipar- és kereskedelmi kézművesek és kereskedők, a pénzügybe bankárok, a közrend őrei közé becsületű emberek . . . és így tovább. Így néz ki a zsidószabadkőműves logika és — praktika. Oh Vázsonyi! Vázsonyi! . . .

— **A világhírű oberamergauai passziójátékok** tíz évi szünetelés után 1910. nyarán újra színre kerülnek. A passziójátékok, melyekben mintegy 700 személy (kizárólag a kis favágó községnek Oberamergaunak lakói) működik közre egy remek antik minták után készült színpadon: a legnagyobb, a legfelemelőbb valami, a mit csak láthatunk. A magam művészi drámai, sajtáságaiban más népies színjáték meg sem közelíti. Egyes jelenetei, mint Krisztus bevonulása Jeruzsálembe, melyben öt-százal több személy áll a színpadon, leírhatatlanul szépek s felmulthatatlanul nagyszerűek. Azért az oberamergauai passziójátékok mindenkor célpontjai voltak a Németországba tett utazásoknak s azok lesznek 1910. nyarán is. Oberamergauban a passziójátékok idejére az egész művelt világ találkat ad. Az utolsó passziójátékok alkalmából 1900-ban 185000 személy volt jelen. Ne mulassza el senki, a kinek módja van, a csodás passziójátékokon 1910. nyarán megjelenni. A főpróbát május 11-edikén tartják. A játék napjait következőképpen állapították meg: május 16., 22., 29., június 5., 12., 19., 24., 26., 29., július 3., 10., 17., 20., 24., 27., 31., augusztus 3., 7., 10., 14., 17., 21., 24., 28., 31., szeptember 4., 8., 11., 18., 25. A játékok mindennap reggel 8 órakor kezdődnek és este 6 óráig tartanak. (A déli szünet 2 óra.)

— **Katholikus Népszövetség.** Az 1909. év alkonyán beszámol meg arról a Katholikus Népszövetség. Beszámol 2 esztendői eleteről, hódító úttjáról. Két évvel ezelőtt mertük volna-e hinni, remélni, hogy ilyen diosőséges lobogása lesz annak a tisztas, régi zászlónak, melyet annyi aggodalommal bontogattak ki, emeltek föl a

földről a magyar katolicizmus érdemes vezérei. Felve reméltük a sikert, de álmainkat mindig ahoz a nagy gondolathoz fűztük, hogy: végre is, a régi még ez az ország, maradt benne valami a Regnum Marianum öntudatából.

Hogy a szabadkőművesség és a szemitzmus mennyire nem ismeri a magyar nép jellemét és pszichológiáját, semmisen bizonyítja jobban, mint a Katholikus Népszövetség, és ennek az eszmének olyan korváltoztató térfoglalása, hogy amíg ezelőtt három esztendővel még felve mertük csak bevallani, hogy katolikusok vagyunk, addig ma ez a vallás, ez a név nem szegényen többe, hanem inkább diosőség még az ellenségeink szemében is. A „Katholikus Népszövetség”, melyet az ellenséges sajtó sietett „későn születtnek” keresztelni, két év alatt is felelmes hatalommá edződött, mely ellen hangos jeremiákkal álogatják az érdekeltek a viharágukat. A zsidó sajtó nyöszörögve látja, hogy bár szótárából az összes gúnyjelzőket ránk lövöldözte, nemcsak hogy vagyunk még, hanem nagyok is vagyunk. És a siralmas vaj-daj nóta betölti az egész országot. Hát iszen csak maradjanak nyugodtabban, ha lehet; a katolikus népszövetség nem akar semmit sem csinálni velük. Vagy talán épen az a bajuk, hogy ezt akarja, hogy minden nélkülük legyen . . . Csak igazságot akar, ennyi az egész.

Persze, ez roppant fáj a protestánsoknak is, akik sietnek kezét fogni a zsidósággal a „közös veszedelem” ellen. A szegények. Azt gondolják, kerülő úton könnyebben elérik a boldogságot. Hát ók se féljenek a Katholikus Népszövetségtől, de szűrjék le maguknak a tanulságot, majd egyszer a maguk házából, hogy mégis csak jobb volt volna a nemzeti, a keresztény zászló alatt maradniok és oktalan ijedséggel nem a kaftán alá menekülniök, ahonnan nem látják a napot.

Megtévedt keresztény testvéreinket sajnáljuk, de akarunk ellenére, nem segíthetünk rajtuk. Ha félnek a fenytől, mit tegyünk velük? ha delibab után akarnak futkosni, ám.

Hanem ne feledjék, hogy változtak az idők, nagyot változtak két esztendő alatt: más csillagok keltek, melyeknek fénye az egyszer nem a zsidóságra esik. Ó, az ő csillaguk hanyatlak napról-napra ebben az országban. Mert elhomályosítja a két éves, 230.000 fejú hatalom: a Katholikus Népszövetség.

És amilyen felelmes hatalom ez a páratlanul álló szervezkedés az ellenfelek szemében, épolj lelkesedést önt a nemzet katolikus közönségébe másrésről. Az a 230.000 ember, aki feltűzte a Népszövetség jelvényét a keblére, nem bánta meg, nem is fogja megbánni tettet. Mert, hogy mikép váltotta be a szövetség ígéréteit, melyeket a tagoknak tett, arról az 1909 iki év végén közzétett beszámoló hűségesen tájékoztat bennünket. Ebben az évben 2 millió 147 ezer füzetet és naptárt adott tagjainak, és 1 millió 360 ezer rőpiratot, így az egy korona tagsági díj fejében 520 oldalnyi nyomtatványt juttatott az egyeseknek. És a betűk alá rejtett szellemi kincsek hasonlíthatatlanul meghaladják a csekélyke egy korona értéket. Igaza van a beszámoló beszédnek: Ehez hasonlót nem tesz, de nem is tehet meg semmiféle intézmény. És a Népszövetség vonzóereje épen ezen önzetlenségében van. Ez gyűjtött a tavalyi 140.000 tag mellé ebben az esztendőben új 90000 tagot, és reméljük, az 1909. év sem hoz csalódot az ügy reményeire.

— **A bácsi** róm. kath. népiskola növendékei által — Kovács Béla tanító vezetése mellett — 1909. dec. 25 és 26-án délután 5—7 óráig, a róm. kath. iskola II.—VI. oszt. termé-

ben karácsonyi pástortjátékokat adtak elő nagy sikerrel és érdeklődéssel. Múorra került: Betlehem. Négy részben. Bartha Istvántól. Itt a Miklós Pap bácsitól. Két Karácsonyest. Két felvonásban. Maszlaghy Ferentől. A tiszta jövedelmet az iskola javára fordították.

— **A szőkefalvi** róm. kath. iskola növendékei tanítójuk vezetésével műkedvelők közreműködése mellett, 1909. dec. 30-án Diósözöntmártonban a „Nemzeti szállodában” 1910. jan. 1-én Szőkefalván az iskolában két érdekes szindarabot adtak elő. A tiszta jövedelem a szőkefalvi róm. kath. iskola szegény tanulóinak fölruházására, s az iskolaad javára lesz fordítva. A fellülizetéseket a jótékony célra köszönettel fogadják és hirtalpilag nyugtázza: A rendezőség.

— **A „Gyergyófalvi Kath. Ifjúsági Egyesület”** dec. 25—26. a „Kath. Népkör” nagyereményben rendkívüli ügyességgel adta el P e c s i Gusztávnak 4 felvonás darabját: Az ige testté lön.

— **A „Kolozsvári Keresztény Szocialis Egyesület”** folyó évi december hó 26-án (vasárnap) este 7 órakor, az egyesület helyiségében (Karolina-ter 5. szám) karácsonyi ünnepélyt rendezett. Múorra: volt 1. A szegény gyermekek karácsonya. Szavalt: S z e n y i Margitka. 2. „Karácsonyi álom.” Előadta: H u b e r Imre, kegyesrendi tanár. 3. Dialog. Előadta: H o m o v i c s Margitka és S z e n n y e i Margitka. 4. „A száz éves álom.” Előképek. I. A király álma. II. A tündérek bevonulása. III. A brazilai özeveg álma. IV. A herceg álma. 26-án vasárnap, ünnep másodnapján d. u. 3 órakor nagy taggyűlés volt az egyesület helyiségében.

— **Értesítés.** A Kolozsvári keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet” Deák-Ferent utca 51. szám alatt fűszer, vegyes üzletét megnyitotta. Celja a fogyasztókat jóminőségű áru, teljes mérték és jutányos árak mellett kiszolgálni. Egyben tőkét gyűjteni arra, hogy oly ipari és kereskedelmi vállalatokat alapíthasson, — melyek jövedelmei olező megélhetést teremtenek. Szövetkezetünk, hogy ebbeli feladatának megfelelhessen, az a nagy közönség támogatásától függ. — Minden csekély bevásárlás, egy alapkövet fogja képezni a cel szilárd felépítésének. — Ezt csak a szövetkezésben rejlt erő teremheti meg.

— **Tisztelt olvasóinknak** szolgálatot véltünk tenni, ha az országszerte előnyösen ismert Küküllőmenti első szőlőoltványtelepre, — tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes, Nagyküküllőmegye — hívjuk fel figyelmet, mely szőlőtelep azokat is jól és lelkiismeretesen szolgálja ki, akik a szőlőfajok ismeretében semmi tapasztalattal nem bírnak. A cég jó hírneve szavatol arról, hogy általa mindenki teljes melegezésre lesz kiszolgálva. Számatalan elismerő level bizonyítja szőlőoltványának kiváló minőségét. Többek között a következők:

Tekintetes Caspari Frigyes úrnak, Medgyes.

Örömmel értesítem, hogy a tavaszkor velt oltványai nagyon szépen megfogamzottak (a 3500 daraból csak 5 drb. nem bujt ki) úgy, hogy annál is inkább kell legnagyobb melegezésemet hálás elismeréssel kifejezmem Önnek, mert a másutt rendelt Muscat Ottonel kiválasztásánál meggyőződtem, hogy az árjegyzékben hirdettét bizalmat Ön érdemelte ki legjobban.

Remélem, hogy fajtszágaság dolgában sem fogok csalatkozni Önben.

Ezek után magától értetődik, hogy további szükségletemet is Uraságodnál fogom beszerezni annak idején.

Gyulafehérvár, 1909. augusztus 11.

Kiváló tisztelettel
Dr. Adorján Samu,
ügyvéd.

Tekintetes Caspari Frigyes úrnak, Medgyes.

Tisztelettel tudatom, hogy a küldött szülő-oltványokkal minden tekintetben nagyon meg vagyok elégedve.

Gyulafehérvár, 1909. augusztus 13.

Tisztelettel
Căcovean Ilariu,
könyvelő.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* Az „*Órangyal*” képes gyermeklap jubiléi. Huszonöt éve, hogy életre kelt. 25 év. Nagy idő az újságok életében. A körültekintőnek figyelmet nem kerülheti ki a tény. Látjuk, hogy nap-nap után indulnak meg különféle irányú újságok. De életük, mint a delignyitő — rövid. Az *Órangyal* már huszonöt éve, hogy mulattatja, oktatja, vezeti a gyermeki szíveket. Huszonöt év előtt még nem igen volt a gyermekek számára alkalmas újság. Ami volt is, többnyire silánytartalmu, vagy, mint manapság — az u. n. Jó Pajtás — rémületes meseivel inkább rontotta, mint gyönyörködtette a gyermeklelküket. Ez indította Gladich Pál kimlei plébánost arra, hogy gyermekeknek való képes újságot adjon ki. És ezzel olyan olvasmányokat nyújtson a gyermekek kezébe, melyek üdítsenek, mint a friss, tiszta forrás-víz. Az „*Órangyal*” e jubileumi száma örvéndez mondja el a 25 év eredményekben gazdag történetét. Jól esik a munkatársak sorában olvasni gyermekirodalmunk legkitűnőbb erőit, élükön id. Kárpáti Endre szerkesztővel, aki e számban ünnepli 25 éves írói jubileumát. Tartalom: A mi jubileumunk. Irta: Molnár Géza. — Huszonöt év története. Irta: ifj. Kárpáti Endre. — Ujlesztendő (vers). Irta: Molnár Géza. — Jézuska köntöse (legenda). Veninger Ernőtől. — Üdvözleg Maria (vers). Irta: Ujlaky bácsi. — Lopott pénzen (elbeszélés). Mirbach Frida bárónőtől. — A gyermek. Irta: Szohurek Antal. — Kis olvasóinkhoz. Irta: Gladich bácsi. — Fohász Jézuskához (vers). Tataitól. — Kutyabarát-ság (elh.). Irta: Kines István. — A nagymama karosszéke (fordítás). Unger Lajostól. — A munka (vers). Jakab Ferenctől. — Szapora néni, Lassu bácsi (setatéri kép). Irta: Szávay Gyula. — Az elégedetlen (elbesz.). Irta: Mari néni. — Földindulás (mókás versike). Ujlaki Gézától. — Tétlen. Irta: Balder Teruska. — Vasárna menés. Molnár Gézától. — Telapó. Domonkos Istvántól. — Emlékezés. — Irodalom. — Rejtvények. — Levelezés. — Pompás képek. Illusztrációk. — A magunk részéről kívánunk az „*Órangyalnak*” meg sok negyedszázodot. Olvasóinknak pedig szíves párfogásába ajánljuk. Olesósága lehetővé teszi megrendelését a legszegényebb családoknak is. Megjelen havonként kétszer Győrött. Előfizetési ára egész évre 2 korona.

* Megjelent a „*Kath. Háziasszonyok Lapja*.” Az elfajult feminista mozgalom hullamai már nagyon messze értek. A szociális megújulás napját minden női ideál összetörlésével akarják felderíteni. A kath. női társadalom ez áramlattal szemben nem maradhat tétlen. Szociális megújulás a mi vágyunk is, de — csak Krisztussal. Ha végig olvassuk e lapot, úgy érezzük, már megjelöltetett az út, mely a megújulóhoz vezet. — Tartalom: Futó csillagok. (vers.) Irta: (Sz.) — Néhány szó a cselédkérdéshez. Irta: gróf Rázolyi Lászlóné. — A dogma és tekintély. Irta: Tömlő Lajos. — Útravaló. Irta: Farkas Edith. — Szépirodalom: Vadiottak padján. Irta: Valmiesek Béla dr. — Le a fegyverrel. Irta: Alexy Elza. — Egy anya naplójából. Irta: özv. Palfy Pálné grófné. — Nőmozgalmaink: A kath. háziasszonyok Szövetsége. — A Magyar Egyesület a leánykereskedés ellen. Szövetségünk mozgalma Temesvárt. — Följegyzések: Szt. Miklós napja. Anyavédő otthon. Hatósági növekedés. — Apróságok. — Irodalmi szemle. — Szerk. üzenetek. — Megrendelhető Budapest Váci utca 18 sz. megjelenik jul. és aug. kivételével minden hónapban egyszer. Előfiz. ára 3 korona. — E lapnak minden kath. úrnő a szívesen helyet kell foglalnia.

* Megjelent a „*Nagyasszonyunk*.” Egyetlen női Mária-Kongregáció lap. Igazán modern gondolatok, kristálytisztán csillogó eszmények, magasságokba vágó, a büzös, szürke mélysegeket keresztülzárnyaló lelkek suhannak belőle felénk. Csak egyet ismer, egyet tud,

egyed akar belelehelni a keresztény, magyar honleányokba: életet. Életet, melyet szűz érények, megbecsült, nagy erők emelnek. Ezt a főszegecs akaratot olyan bájosan esengő, harmatos, üde nyelven lopja be az „*almokba riogó*” leányzú-vekkbe, mely teljesen magával ragadja az olvasót. Finomult ízléssel megrajzolt kepei, fényképre-produkciói vonzóak, tiszták. Ez évi 6. szám a köv. tartalommal jelent meg: Modern női ideál. Strommer Viktorin dr.-tól. — Furfangos esoda. Irta: Patyi Gyula. — Santa Chaira. Irta: Nagy Gyula. — Gyászdal. Irta: Ujlaky János. — Őszi bánat. Irta: Geck Ottó. — Miriam. Irta: S. Noemi G. — Metamorfózis: G. O.-tól. — Irodalom. — Művészet. — Hitvédelem: A vallás fölösleges? — Szerk. üzenetek. — Nemzetközi Mária-kongresszus Salzburgban. — Apróságok. — Mulattató: Szótágrejtvény. — Szám- és pontos-rejtvény: Mikula Vilmtól. — A „Nagyasszonyunk” a lányok legkedvesebb képes újsága. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetési ára egész évre 4 korona. Győr, Káptalándomb utca 18. szám.

Erdély műemlékei.

(Vége.)

12. Oláhlapos. Templom 1772. Két gk. fatemplom, az egyiket 1697(?)-ben festették ki. Budafalva: gk. fatemplom 1770. Kupsafalva: gk. fatemplom 1600. (?) Libaton: gk. fatemplom. Rogoz: gk. fatemplom, festve H. József idejében. 13. Oláhlaposbánya. Horgospatak: gk. monostortemplom, harang. 14. Óradna. Templomrom. Szentjózsef: gk. fatemplom 1763. 15. Szék. Római emlékek. Templom 1753—95. Ref. templom, gk. kő- (1702.) és fatemplom. Csaszári: gk. fatemplom 1795. Göc: ref. templom XVII. sz. (?), harangok, gk. fatemplom. Kiszék: gk. fatemplom. Pujon: ref. templom, újítva 1842., templomi szerek a XVIII. századból, gk. fatemplom 1772. Szentgyörgy: gk. fatemplom 1781. Vasasszentiván: gk. templom 1701. 16. Viece. Ref. (azelőtt katolikus) templom. Cente: gk. fatemplom 1756. Dellőpáti: gk. fatemplom 1795. Kéthely: gk. fatemplom 1780., harangok. Magyarborzás: ref. templom a XVI. századból, megújítva, harangok, gk. fatemplom 1770.

XV. Tordaaranyosi főesperesség.

1. Alsójárta. Unit. templom, harang. Alsófüle: gk. fatemplom 1739. Asszonyfalva: gk. fatemplom 1796. Berkes: gk. fatemplom. Felsőfüle: gk. fatemplom 1751. Hagymás: gk. fatemplom 1775. Kakova: Ivanvár romjai. Magura: gk. fatemplom. 2. Felvinc. Római régiségek. Templom 1748—52. Ref. templom. Zsidóvár romjai XVI. századból. Inahfalva: gk. fatemplom, régi templomrom. Marosdéce: mithraeum. Nagyak: Kéttornyú templom a XV. sz., szentségház, sírkő, napóra 1559. Szekelyföldvár: római castrum és régiségek, régi ref. templom, harang 1642. 3. Harasztos. Római út, templomrom, bástyák, Orbánkastély, templom 1770. Aranyoslóna: római régiségek, bástya. Csekelaka: régi harang a ref. templomban. Gerend: Árpádkori ref. templom 1290., átalakítva a XV. sz., főkapuja, alsótemplom, Kemény Simon lobogója, gk. templom 1795., kastély.

Gyéres: ref. templom 1679—80., meg-erősítve.

Gyéresszentkirály: Páloskolostor (?) romjai. Maroskece: római út, gk. fatemplom 1779., Aporkastély romjai.

Marosköppánd: XVII. sz. ref. templom, sírkő 1622.

Sósszentmárton: római tábor, út, gk. fatemplom.

4. Mezőszennyel. Templom 1785. Felsődetrethem: gk. fatemplom 1756., Ke-mény kastély.

Marosbogat: római telep.

Marosorbó: gk. fatemplom.

Mezőbodon: ref. csücsives templom a XV. sz., gk. fatemplom 1743.

Mezőcikud: gk. fatemplom 1780.

Mezőkeménytelke: gk. fatemplom 1670.

Mezőkoók: gk. fatemplom 1760.

Mezősályi: gk. fatemplom.

Mezőtőhat: gk. fatemplom.

5. Sinfalva. Templom átépítve kőfalal, romok.

Alsószentmihályfalva: római kőkoporsók.

Mészök: római régiségek, gk. fatemplom 1796.

6. Torda. Római telep, sóbányák, vízvezeték, mithraeum, épületek. Csücsives templom, kapui. Ferencrendiek kolostora (rom). Ref. templom, bástyái, falképei. Fejedelmi ház. Szentimre apátság nyomai, XVI. sz. udvarház, kastély (rom).

Egerbegy: gk. templom, régi festmények, ref. templom.

Koppánd: római régiségek, kastély.

Szind: gk. templom.

7. Torockószentgyörgy. Templom és ferencrendi kolostor 1727. Cimeres sírkövek. Ref. templom edényei és himzesei, terítők, szőnyeg, varrom.

Alsópodsága: két gk. fatemplom.

Alsózolesva: gk. fatemplom 1796.

Hidos: XVI. sz. kastély romjai.

Torockó: római kövek, bástyák, vármok. S. Tur.

Középpeterd: gk. fatemplom.

Magyarpeterd: római feliratos kövek, gk. fatemplom 1794.

Szelety: gk. fatemplom 1754.

9. Várfalva. Római castrum, vízvezeték, út, telep. Vármok. (Fütyér, Tordavár és Székelyvár.) Csücsives unit. templom, harang 1515, lőréses falak, gk. fatemplom 1744.

Aranyosrákos: római kövek.

Bágyon: unit. templom, tornya 1677, ablaka, kőfala, kelyhe 1604, gk. fatemplom 1765.

Csegez: régi temploma újítva 1673, kerítése 1649.

Keresed: ref. templom 1783. Felegyház elpusztult körtemplomának helye.

Kövend: római kövek, unit. templom csücsives kapuja, kőfala, pohara 1628.

Mohács: régi templomának helye az Öregtő fölött.

XVI. Az udvarhelyi főesperesség.

1. Atyha. Templom 1653, 1799., templomrom az Egyházaserdőn, harang 1437.

2. Bözdudjfalú. Templom fából 1740, kőből 1784.

Köri-patak: a templomban falképek, harangok 1512, 1644, 1780. Kálnoky-kastély, vármok.

Nagysolymos: ref. templom tornya a XV. sz., harang, varrom.

3. Eted. A toronyban a firtosi barátok harangja 1739.

Enlaka: római castrum. Unit. templom a XV. sz., festett menyezettel vár, a Firtoson.

Küsmód: csücsives templom, régi harang írással és képpel.

Martonos: római castrum nyomai.
Siklód: római régiségek, favár.
4. Farkaslaka.
Kecset: ref. templom.
5. Fenyéd. Templom 1763.
6. Homoródkarácsonfalva. Római castellum. Hagynásvár. Templom 1779. Románstílusú unit. templom, gót ajtó (1496), festett mennyezete 1786.
Bágy: a Várhegyen vár.
Magyárdalja: ref. templom a XIV. sz. közepéről, festett mennyezet és címerek, harang 1643. Falképek.
Homoródalmás: barokkstílusú unit. templom 1786. Harangok 1770 és 82. Regi templom és kápolna romjai. Almásvár.
Oklánd: kastélyvár.
Homoródszentmárton: római régiségek. Átmeneti korú unit. templom, harang 1696, falképek, templomkastély rom.
Homoródszentpál: római castrum, páloskolostor helye, gót torony, kapu és két harang 1542-ből az új templomban. Kornis-kastély romjai.
Homoródszentpéter: késő gót unit. templom. Városfalva: templomtorny 1695. Toronyerőd és kápolna romjai.
Jánosfalva: római kőbánya és karcolt képei, késő gót templom 1522.
7. Homoródremete.
Homoródbábsfalva: g. k. fatemplom 1787.
Homoródkeményfalva: régi templom alapfalai.
8. Kadicsfalva.
9. Kápolnásoláshfalú. Római régiségek. Templom 1797—800., szt. István és szt. László szobrai a XVIII. sz.
10. Korond. Templom 1552. Az unit. templomban harang 1773. Füge és Tartódvárak. Régi kehely a kath. templom.
11. Lengyelfalva. Templom 1500, lapos mennyezete 1629.
Farcád: késő gót ref. templom, keresztgerendás mennyezet 1670. Jánosi kastély romjai.
11. Lővéte. Templom 1772. Az Udvarhely hegyén Székely Mózes vára, a Várhegyen várkút, sánc. Kohasbarázdá.
13. Máréfalva. Templom 1772—83. Márévár romjai.
14. Oroszhegy. Templom 1760, régi kehely XV. sz., római vallum. A Kápolnádombon és Kápolnamezőn (1723-ból) kápolnák romjai.
15. Pálfalva. Templom a XVIII. századból.
Csehétfalva: harang 1481, kehely 1648.
Firtosvárja: ferencendi kolostortemplom. Várrom.
Tarcafalva: templom a XV. sz. első feléből, fatornyában régi harang.
Tordátfalva: Halmány vára.
16. Parajd. Római sóbányászat nyomai. Rapsouné vára.
Sófalva: római épületmaradványok. Kodáros vár nyomai.
17. Székelykeresztúr. Késő gót temploma a XV. sz. közepéről, meguytva 1767., régi harang, a maeskaói templom harangja 1745. Ref. templom harangja 1644.
Simántalva: Székely Mózes kastélyának helye. Unit. templom tornya 1586., Székely Mózes harangja 1585., egy másik 1576.
Gagy: temploma 1666. Rakóczy harang 1701.
Kisgalambfalva: Római régiségek. Galathvár.
Kissolyos: elpusztult templom a szentegyházastetőn. Az unit. templomban régi XIV. és XV. sz. poharak.

Medesér: csücsives kapuk, harang 1496., Vasvár, Hollóvár, Taborhely.
Rugonfalva: ref. gót templom, harang 1512. Szentábrahám: templomrom, falképek, harang, épületromok.
Szenterzsébet: XV. sz. templom.
Szentmiklós: apátsági templomrom, gyámkövei az új templomban.
Újszékely: unit. templom, harang 1648.
18. Székelyudvarhely. Római fürdő. Templom Ferencendi templom. Ref. templom. Csonka és Csicsérvár, Budvár, Szarkakő. Gyárosfalva bizencei kápolnája.
Patakfalva: Templomrom a Papdombon. Gál-kúria (XV. sz.) romjai.
Szentlászló: Épületromok, régi kehely a ref. templomban, harang 1616.
Telekfalva: Tama-falú helye, erődített barlang.
19. Szentegyházsoláshfalú. Templom 1760.
20. Szentkirály. Régi temploma helyén épült az új XVIII. sz., harang 1649.
21. Szentlélek.
Szentdemeter: csücsives templom, kastély. Kadács: Kadácsvár.
Szentmihály: római feliratos kövek, régi templom és harang.
22. Szenttamás.
Tibód: római régiségek, castellum.
23. Szováta: Római régiségek, sóbányászat.
Hlyésmező: Rapronné vára.
Kibéd: XVIII. sz. temploma a réginek helyén.
Sóvárád: római castrum, út, kövek. Csomodvár.
24. Vágás.
Agyagfalva: átmeneti korú templom.
Bögöz: ref. templom, falképek.
Béta: pálos kolostor a híd mellett.
Derzs: hástatornyos unit. templom XV. sz., harangok 1607, 47, falképek, sarkó, kastély.
Hodgya: Ónkamra a XIII. sz. a ref. templomban.
Kányád: régi templom helye.
Magyarós: Albavára.
Muzsna: a ref. új templomba befalazott régi kapu.
Nagygalambfalva: ref. templom, építette Izabella királyné.
25. Zetelaka. Szellőhátján római vallum. Templom 1755. Zetevár nyomai.
26. Zsombor. Vár.
Ezzel eljutottam közleményeim végére, melyeket a „Műemlékek Országos Bizottságának“ hivatalos kiadványa alapján állítottam össze. Újból ismétlem, hogy a lajstrom nagyon hiányos és több helyt téves is, tehát kiegészítésre és javításra szorul. És éppen ezért adtam ki e jegyzéket. Fölkérem tehát az arra hivatottakat, elsősorban a t. papságot, hogy kiki az ő hatáskörében gyűjtse össze az ottlevő műemlékekre és egyházra vonatkozó adatokat s közölje azokat a „Közművelődés“ben vagy a — reményem nemsokára meginduló — egyházmegyei folyóiratban. Mert jól jegyezzük meg: csak ezen adatoknak egybegyűjtése és közlése után lehet komolyan szó az egyházmegye történetének összefoglalásáról, az erdélyi műemlékek törskönyvének megszerkesztéséről és műtörténelmének megírásáról. E szép feladat buzdítson mindnyájunkat lelkes és kitartó munkára!

Gyárfás Tihamér dr.

Nyilttér.)*

Köszönet.

Az újév alkalmával kedves kötelességemnek teszek eleget, midőn köszönetet mondok és boldog újévet kívánok a méltóságos és föltisztelendő papságnak, valamint minden kegyes pártfogómnak, kik üzletemet a lefolyt évben támogatásban részesítettek és kérem a nagybecsű bizalmat a jövő évben is részemre fenntartani. Részemről lőtörökve leend ezután is, a már 46 év óta fennálló üzletem elismert jóhírnevet megővni s a nagybecsű megrendeléseknek pontosan megfelelni. Hodolattaljesz tisztelettel:

Oberbauer A. Utóda,
Kronberg József,

a Ferenc József-rend lovagja, — egyház felszerelési gyáros
Budapest, IV. Váci-utca 41.
Kilátdl Főhercegasszony Ó cs. és kir. fens. udvari, a váci központi és egyházi, pécsi, nyitrai, gyulafehérvári oltár-egyesületek szállítója.

Szerkesztői üzenetek

Albert István. G. Szentimre. Jegyzéket nem küldünk, a 3 koronás utalványról a vetény elég okmány. Budapest. D. F. „A boldog újesztendő — nem vált be.“ — Az emberek nem szeretnek olyan prédikációs stílus cikkeket olvasni. A komoly gondolatokat is könnyed formákban burkolva lehet csak beadni. Már ilyen a világ s nekünk el kell találni a módját. Köszönöm a jókívánatokat s vissza tyanokat küldök.

Kolozsvár. Cs. I. I. Köszönöm; a vers akkor már ki volt szedve.

Csiki dolgok. Jönni tognak.
Alfalú. Nem tudom mért akadt meg az a remetei szócizat? A másik teljesen a szerkesztői titokhoz tartozik, a jó tanító urat is üdvözlöm, aki a darabba két szerepet is viselt.

Nagyrszeben. A másik beküldő megelőzte a kedves volt úti- és bajtársat s így — köszönet a kegyes figyelemért.
Sz. I. Nagyrszeben. Köszönet, csak minél többször volna szerencsém.

S. József. Kolozsvár. Mind a két vers tele van jóakarattal és — hibákkal s így nem jöhettek.

Gyerekségek jönnek, — kedvesek.
Hangok a legmelyeről, a mint hely lesz — azonnal Szente vártam ezt a hozzászólást.

A gyermek hivatása, lásd a budapesti üzenetet.
Szeljegyzetek . . . csak egy vált be.

A sok kedves karácsonyi és újévi gratulációt e helyen köszönhetem meg; egyenként nem válaszolhatok; Jézus kegyelmét mindenkinek és — sok munkatársat lapunknak.

Pályázat.

A nagykaszonai rk. iskolaszékhez új tanítónői állásra január 2-áig pályázatot hirdetünk. Fizetés 1000 kor. készpénz, lakás, kert. Kötelesség díjlevélben. Felszerelt kéresek plebiánára (Nagykaszon, Csikm.) küldendők.

Iskolaszék.

* E rovatért nem felelős a szerkesztő.

Szőlőoltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már evek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti eiszőőlőltvány telep
Tulajdonos: CASPARI FRIGYES
Medgyes 76 sz. (Nagyküküllő megye.)
Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint irásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **fentiszőlőltételek feltétlen megbízhatóságáról**

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

Melczer Gusztáv

viaszgyertya, szappangyára NAGYSZEBENBEN.

Ajánlja elismert legjobb templomi gyertyáit minden kívánt nagyságban viaszból, stearinból és ceresinből.

Számos elismerő levéllel rendelkezik.

Kedvező fizetési feltételek.

Bérmálási lapok, Bérmáltak anyakönyve,

A bérmálás szentségének - szertartása s minden más egyházi hivatalos nyomtatványok nagy készletben kaphatók:

Papp György

könyvnyomdájában

GYULAFEHÉRVÁRT.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rakóczy-utca 11-28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen teemes súly és aránytalanítás érték el. p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyu harang hangja egy más regibb szerkezetű 460 kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek a tornyot nem rakództatják, járások oly könnyűed, hogy egy gyermek is több harangot húzhat egyszerre.

Regi harangoknak ilyen forgatható könnyen húzható vasszereléssel való átalakítását, — repedt harangoknak újraváló ontését vagy csekély felülízetes mellett való becserelését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabást, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására.

Üzlettem első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialek, velumok, baldachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, albák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzlettem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. Tessenek meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek — !